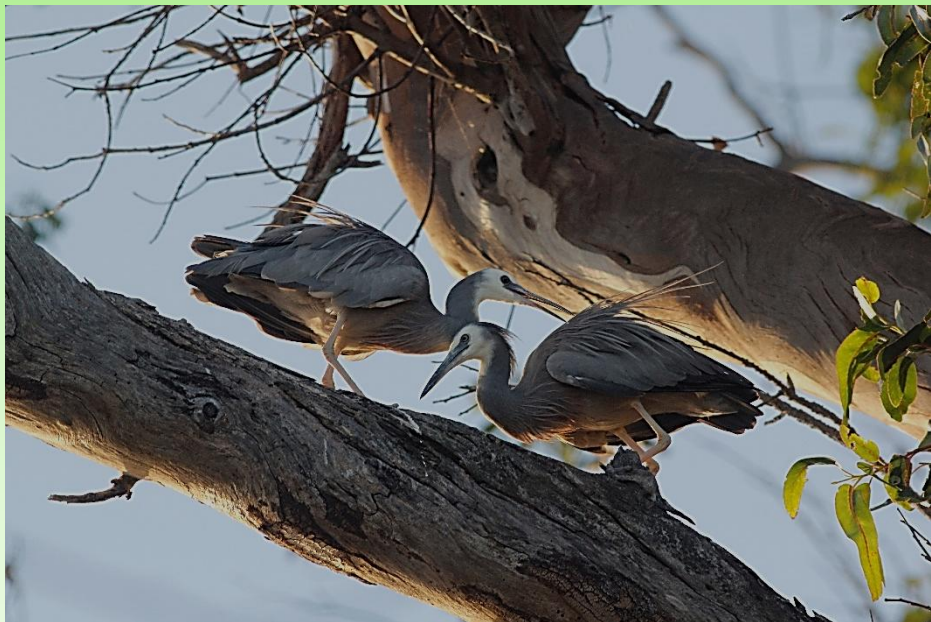

De Vriendenkring

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)
website: www.Quakers.nu; 89e jaargang nr. 2, februari 2018

Twee witwang reigers begroeten elkaar boven de Wairau rivier in Nieuw Zeeland.

Abonnementsprijs:

Nederland	€25,00 per jaar
Europa	€35,00 per jaar
Wereldwijd	€35,00 per jaar
Email abonnement (PDF)	€5,00 per jaar

deze Vriendenkring is gedrukt op milieuvriendelijk papier met deze drie certificaten

Nieuwe bankrekening: (IBAN) **NL65 TRIO 0212 3772 64** t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden Quakers te Amsterdam met vermelding van 'Abonnement De Vriendenkring'. Voor buitenland: (BIC) TRIONL2U

Nieuwe abonnees, adreswijzigingen en betalingen email:

vriendenkringredactie@gmail.com

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM, Zwolle, tel. 038-4608461/06-40030923, email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Redactielid/leden: vacatures

Correctie: Hylkia, Corien van Garderen en Frieda Oudakker

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere maand! (tenzij anders afgesproken).

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt. Bezoek daarom geregeld de Quaker website: www.Quakers.nu (je wordt doorgeschakeld naar het blog waar ook de Vriendenkringen staan)

In dit nummer:

Van de redactie.....	4
Binnen in de stilte.....	5
In donkere tijden leven.....	7
De zomerbijeenkomst van de Quakers in Nieuw Zeeland	11
Wanganui een Quakergemeenschap.....	13
Een confrontatie tussen Maori en Europese immigranten	15
Leren hoe we oorlog kunnen afschaffen?	17
‘The businessplan for peace’	18
Van verlegen dorpsmeisje tot gekozen dorpsleider.....	20
Inclusieve Veiligheid update	21
Gaan we aandelen Shell kopen?.....	23
Quakers: Stilte en Vredesgetuigenis	25
Symboliek van het licht.....	26
Over bezoekende vrienden en lidmaatschap.	28
Vuur.....	30
Wat ons menselijk maakt	31
Mens en aarde	34
Handen en Voeten Tasjes-voor-Syrië actie op herhaling!	37
Vrienden in het hele land	38
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?	39
Beelden van het Wairau incident	40

Stilte in de meeting

In de Quaker meeting is vaak veel stilte. Er is dan ruimte voor een individueel persoonlijk gebed. Voor individualisten lijkt het misschien alsof dit persoonlijke gebed de zoveelste gelegenheid is om je te richten op het zuiver persoonlijke, een wezenlijk solitaire, uiterst geladen onderneming op zoek naar het innerlijke licht. Maar juist een persoonlijk bidden als we bij elkaar zijn in stilte, verenigt ons met andere mensen en andere levensvormen. Hoe meer we het innerlijk licht in onszelf aantreffen en het in anderen zien, hoe dichter we ervaren dat we verbonden zijn. Juist dan komen we meer tot het inzicht dat het leed van anderen ook het onze is, en hoe we voor medeleven bijstand willen verlenen. Als we de heiligheid van het leven begrijpen en voelen, komen we ertoe in harmonie met anderen te leven.

red. bewerking van een alinea uit: Leren Bidden van Marcus Braybrooke

Van de redactie

In dit nummer enkele artikelen over Quakers in Nieuw-Zeeland, waar ik samen met Marlies van half december tot eind januari genoten heb van de gastvrijheid van veel Quakers en Quakergemeenschappen.

We willen jullie graag laten meegenieten en inspireren door de Quakers in Nieuw-Zeeland. Wij hebben verschillende stille wijdingssamenkomsten meegemaakt en ook een Quakerzomerkamp. We hebben in een Quaker Gemeenschap gelogeed en ook bij heel veel Quakers thuis. Het voelde als een warme deken van gastvrijheid en een stroom van inspiratie. Ons eerste verblijf was in het Quaker Gastenverblijf in Auckland: een stad met 2 miljoen inwoners, maar heel weinig hoogbouw en heel veel groen en water. Het Amerikaans echtpaar dat ons ontving waren Mike en Marsha die een jaar in Auckland verblijven. Zij vertelden ons veel over hun bloeiende Quaker maandvergadering in de VS, over hoe zij een kring van paren vormen die elkaar ondersteunen en inspireren in hun relatie en hoe zij met behulp van een 'praatstok' het luisteren naar elkaar diepte en ruimte geven. Het is geen kring om relaties te repareren, maar om de relatie te onderhouden en te verdiepen. Zie het artikel over het Quakerzomerkamp in deze Vriendenkring.

Al reizend door Nieuw-Zeeland komen we steeds meer onder de indruk van de grote belangstelling, het diepe respect en de zorg voor de natuur van de mensen met wie we optrekken. In het Kauri museum ontdekken we hoe de verandering van mentaliteit ten opzichte van de natuur plaats vindt. Eerst is het een overwinning op de natuur als er steeds meer en betere machines uitgevonden worden om deze grote, dikke en rechte bomen tot timmerhout te verwerken. Grote oppervlakten van prachtige subtropische regenwouden met de archaische varenbomen worden omgezet in grasvelden voor schapen en koeien. Daarna als de Kauri schaarser worden begint langzaam het besef door te dringen dat de natuur ten onder gaat en moet worden beschermd. Het is bijzonder om een aantal dagen in de Quakergemeenschap in Wanganui te leven en te ervaren hoe stilte, spiritualiteit en betrokkenheid bij de natuur en de samenleving beleefd wordt.

Warm aanbevolen is het artikel over 'In donkere tijden leven' het is een vertaling van het Pendle Hill pamflet, dat uit het hart van het Quakerisme komt.

Veel inspiratie gewenst bij het beleven van de diepgang en grote variatie van artikelen in dit nummer van de Vriendenkring.

Nog een laatste dringende vraag: Wie neemt de rubriek 'Mens en Aarde' van Mieke van Opheusden over die voor langere tijd naar Guatemala gaat? *Sytse Tjallingii (redacteur)*

Binnen in de stilte

door Henk Ubas † (Bewerking van een artikel uit VolZin)

Het is al jaren geleden dat men weer vond dat poëzie hardop gelezen moet worden. Dit gebeurt nu thuis en op daartoe georganiseerde festivals. Zelf heb ik daar grote moeite mee. Toch houden veel dichters van de stilte. Een stilte die eeuwig en overal is en onderbroken wordt door de menselijke stem. Deze dichters beminnen de stilte bovenal. Toch verbreken zij haar. Zo verzucht J. H. Leopold - al dichtend: Laat de stilte ongebroken zijn. Voor Guillaume van der Graft hoort de stilte tot de definitie van poëzie:

Wat is een gedicht?

Een verstekeling in

de stilte

op woorden betrapt.

Een gedicht probeert zich te verbergen in de stilte om daar te komen waar de stilte heen gaat, maar het redt het niet, het maakt zich schuldig aan geluid. Etty Hillesum heeft deze hunkering mee te reizen met de stilte prachtig verwoord: “Alleen woorden die organisch ingevoegd zijn in een groot zwijgen zou ik willen schrijven, niet woorden die er alleen maar zijn om het zwijgen te overstemmen en uiteen te rukken De woorden moeten eigenlijk het zwijgen accentueren”. Zo zijn er dichters die werken vanuit een diep ontzag voor de stilte die ons altijd al omgeeft. Beschroomd verbreken zij de stilte, beproeven ze een ‘sprekende stilte’, hopen dat hun zangen de stilte naderbij brengen. Een gedicht dat wil meevoeren de stilte in is Ontkomen van mijn lievelingsdichteres Ida Gerhardt:

Diep in de stilte binnengedaald -

zoals een vis

zoals een vis

binnen het water ademhaalt,

water dat adem en aanvang is.

Diep in de stilte - en vrij geraakt,

zoals een vis

zoals een vis

*zwaarteloos vaart met vinnen en staart,
voelend wat water en koelte is.*

*Diep in de stilte eenkennig gewend -
zoals de vis
zoals de vis
enkel kent zijn element -
kennend de Ene die was en die is.*

Een technisch knap gedicht. Hoor al die a-klanken in de eerste twee strofen. Ze roepen het snakken naar adem op, dat tot rust komt in de derde strofe. De herhaling *zoals een vis / zoals een vis* doet voelen: dieper en dieper. We worden meegevoerd. Je

zoekt bewust de stilte, gaat erin binnen, steeds dieper, en je laat je erdoor omgeven. Zo krijg je lucht en voeling met je oorsprong.

Dit is een bevrijdende ervaring: lasten vallen van je af, je kunt onbelemmerd koersen, gevoelig het heilzame waardoor je omgeven wordt, ondergaan. Ontkomen aan ademnood en zwaartekracht kom je thuis, binnen in de stilte. Ervaren wordt dat je daar hóórt: als een vis in het water, zoals de vis, Christus, vertrouwd is met en opgaat in de Ene, van oudsher en ook nu.

Het gedicht beschrijft een weg voor het bidden. Niet een weg naar het steeds beter, steeds eerlijker zinnen formuleren tegenover God. Maar bidden als 'ademhaling van het geloofsleven', als verzinken, als - ontkomen aan lasten en kortademigheid - zich bergen in de Ene. Poëzie die binnenvoert in het bevrijdende Geheim van de stilte.

In donkere tijden leven

*Uit: Pendle Hill Pamphlet 'Living in Dark Times' 2017, door Rex Ambler.
samenvatting en vertaling Nel Bennema*

Samenvatting van een uitgewerkte toespraak van Rex Ambler voor de Friends General Conference bijeenkomst in Minnesota in juli 2016.

In de wereld van vandaag worden Vrienden met nieuwe problemen geconfronteerd. Lange tijd konden we rekenen op algemene steun voor onze concerns overall in de wereld, samen met anderen die zich inzetten voor vrede en gerechtigheid. Het werd een belangrijk deel van onze identiteit, van wat het betekent om Quaker te zijn. Nu echter is de wereld aan het veranderen; we worden ons ervan bewust dat er zeer grote krachten in de wereld zijn die groeien en sterker worden. Die de wereld minder vrij, minder gelijk en minder vreedzaam maken. Zo schijnen conflicten in Europa en het Midden-Oosten, de groeiende kloof tussen arm en rijk, en de klimaatverandering niet meer tegen te houden. We beginnen ons af te vragen wat wij of wie dan ook daaraan zouden kunnen doen. We hebben het gevoel dat we niet worden gehoord.

We worden bezorgd, zelfs gedeprimeerd, vanwege ons onvermogen om een werkelijk verschil te maken of hoop te zien voor de toekomst.

De situatie rond het Brexit referendum heeft mij zeer verontrust, vooral de publieke discussies die ontaardden in scheldpartijen en de werkelijke problemen die niet aan bod kwamen.

De Europese Unie is na de 2^e Wereldoorlog opgericht als vredesplan en als economisch herstelplan, en het heeft gewerkt. Uiteindelijk is het ontaard in een kapitalistisch plan, waarin met een soort religieuze toewijding rijkdom en zekerheid in onze maatschappij worden aanbeden.

We weten niet wat er om ons heen gebeurt. Open discussies zijn niet mogelijk. We leven in het duister, zoals in zoveel andere situaties in de wereld van vandaag. Hoe moeten we als Quakers leven in een wereld die we niet begrijpen? Onze traditionele antwoorden als Quakers schijnen ontoereikend te zijn.

Persoonlijk is dit voor mij in de afgelopen twintig jaar een probleem geweest. In de zestiger en zeventiger jaren was er het gevoel dat de wereld klaar was voor de verandering die nodig was en ook ik zou daar deel van gaan uitmaken. Er kwamen werkelijk belangrijke veranderingen in de richting van een vrijere, rechtvaardiger wereld, met de bereidheid om samen te werken. Maar in de jaren tachtig kwam er een stilstand en geleidelijk aan is alles weer teruggedraaid. Deze wereldcrisis had zijn weerslag op mijn persoonlijke leven. Ik ging op zoek naar de spirituele wortels van deze

problemen. Mijn ervaringen op deze zoektocht waren de moeite waard. Maar de doorbraak kwam toen ik de eerste Vrienden ging bestuderen. Ze waren niet gemakkelijk te lezen en te begrijpen en hun woordgebruik was heel anders. Desondanks zag ik dat zij zelf in donkere tijden leefden en dat ook zij worstelden met de grote onzekerheden en angsten van hun tijd. Maar uiteindelijk vonden zij een uitweg. Het heeft mij veel tijd gekost om te begrijpen hoe dit kon gebeuren. Ik hoop dat ik hiervan iets zal kunnen overbrengen opdat jullie een verbinding kunnen maken met de grondleggers van ons geloof en hun grote ontdekkingen.

Raadgevingen van William Penn

George Fox opende mijn ogen voor de ervaring die ons leven zou kunnen veranderen, die ons zou kunnen helpen onszelf te begrijpen en degene te worden die wij zijn. William Penn stelde mij in staat om de wereld op een nieuwe manier te zien en de mogelijkheid te ontdekken hoe wij deze zouden kunnen verbeteren.

Hij spoort ons aan om een stapje opzij te zetten, uit de wereld, om deze op een open en eerlijke manier te bekijken. Als wij dit niet doen zullen wij worden meegesleept door de illusies en waanzin van de wereld.

William Penn

“Wij begrijpen weinig van de werken van God, van de natuur noch van de genade. Wij jagen valse kennis na en maken extreme fouten in de opvoeding, wij zijn gewelddadig in onze gevoelens, verward en onsystematisch in ons hele leven, maken datgene tot een last wat ons tot zegen is gegeven en zijn daardoor te weinig tot steun voor onszelf of voor anderen. We hebben een verkeerd idee van het begrip van geluk, en missen op die manier de juiste manier van leven en gelukkig zijn. Als wij worden overgehaald om te stoppen en een stapje opzij te zetten, weg van het lawaai van de massa en de overbelaste haast van de wereld, kunnen we rustig een overzicht van de dingen te krijgen. Pas dan is het mogelijk een juist inzicht te krijgen in onszelf, of onze eigen ellende te kennen. Maar nadat we de juiste beoordelingen hebben gemaakt, waarbij de afzondering ons heeft geholpen, zullen we gaan inzien dat de wereld in grote mate krankzinnig is en dat we al die tijd in een soort “Bedlam” (gekkenhuis) zijn geweest...”

Penn dringt er op aan zich van de wereld af te zonderen, om zich af te keren van de wereldse manier van denken. Als wij dat steeds weer doen zullen wij de helderheid en wijsheid krijgen om te zien wat er in de wereld gaande is. Misschien zullen wij dan pas in staat zijn om echt te helpen. Hij vraagt ons echter niet om de wereld op te geven.

De belangrijke zaken in het leven liggen diep in ons. Dat zijn niet alleen maar feiten. We moeten vóór alles onszelf leren kennen. *“Observeer de geestesgesteldheden en de daden van mensen in de wereld en kijk diep in je eigen geest en mediteer daarover. Pas dan zal je een diep en gedegen oordeel over mensen en dingen kunnen vormen”*. Beide zijn nodig: de objectieve observatie van waarmee mensen bezig zijn en de subjectieve observatie van wat er in mijzelf gebeurt. Het een is afhankelijk van het ander.

Een ander citaat van William Penn, dat veel in druk op mij heeft gemaakt, gaat over de getuigenissen van de eerste Quakers. Het gaat over hun keuzes betreffende eerlijkheid en waarheid, die zoveel onrust teweeg brachten bij hun tijdgenoten. Hij wilde duidelijk maken dat Quakers geen onrustzaaiers zijn. Zij wilden de oppositie niet provoceren of de establishment uitdagen. *“Maar omdat God hun inzicht in zichzelf had geschonken zagen zij de hele wereld in dezelfde spiegel van de waarheid en konden zij onderscheid maken tussen de hartstochten van mensen en de aard van dingen.”* In hun eerste ervaring met het Licht van God ontdekten zij geschokt, dat zij niet degenen waren die zij dachten te zijn. Hun denken was misvormd door hun ego, die altijd moet nagaan of iets juist of gerechtvaardigd is. Toen zij dat lieten varen toonde het Licht van God in henzelf wat er werkelijk gaande was. William Penn: *“Van het Licht kwam het inzicht, van het inzicht kwam gevoel en verdriet, van gevoel en verdriet kwam herstel van het leven”*.

Als het Licht van God in hen is als een spiegel van de waarheid, dan kunnen zij deze spiegel draaien om de wereld te zien. En ja, zij zouden de werkelijkheid kunnen zien zoals die werkelijk was, zonder de pretenties en het bedrog dat hen had overgehaald het anders te zien.

Zij waren gevoelig geworden om de passies en gevoelens van mensen te kunnen onderscheiden om te weten wat zij werkelijk voor zichzelf wilden achter hun grootspraak en uiterlijkheid’

Terug naar de realiteit

Ik had al eerder het advies van George Fox opgevolgd hoe ik vrede zou kunnen krijgen in mijn persoonlijk leven door doelgericht en gedisciplineerd te werk te gaan: **gericht**, om te beginnen, op datgene wat mijn geweten verontrustte, en **gedisciplineerd** door aandacht te geven aan de zaak waarover ik me zorgen maakte en mij open te stellen voor de werkelijkheid van wat er gaande was of zou gaan gebeuren. Ik moest stoppen met denken en fantaseren en werkelijk **kijken** naar de werkelijkheid waarmee ik te maken had. Dan, volgens Fox, zou ik beginnen mijzelf te zien zoals ik werkelijk was door een “licht” binnen mij. Een persoonlijke ervaring gaf mij het vertrouwen om deze meditatie ook in andere gebieden toe te passen. Bijvoorbeeld bij een politieke situatie zoals bij mijn bezoek aan Israel en Palestina. Ik ontdekte dat ik bij de beoordeling van de situatie was uitgegaan van mijn eigen voorbarige conclusies. Ook tijdens een andere meditatie ontdekte ik dat **mijn eigen** behoefte aan zekerheid en het gevoel erbij te horen, mijn inzicht verduisterde.

We moeten onze eigen vooroordelen in een situatie loslaten, in het bijzonder wanneer onze eigen gevoelige ego's daarbij betrokken zijn. We moeten leren luisteren naar een wijsheid in ons die dieper gaat dan ons bewuste denken, die ons zelfbewustzijn in een wijder perspectief plaatst. Het betekent ook dat we open moeten zijn om geleid te worden, om onze moderne preoccupatie met alles onder controle te willen hebben los te laten. Met andere woorden we moeten leren nederig te zijn.

(Het tweede deel van dit artikel komt in de volgende Vriendenkring.)

'True silence is the rest of the mind, and is to the spirit what sleep is to the body, nourishment and refreshment.'

William Penn

(Echte stilte is het rusten van de geest, en is voor de ziel wat slaap is voor het lichaam, voeding en verfrissing.)

De zomerbijeenkomst van de Quakers in Nieuw Zeeland

door Marlies Tjallingii

Een van de doelen van onze reis naar Nieuw Zeeland is de Zomerbijeenkomst van de Quakers van 28 december 2017 tot 4 januari 2018. De bijeenkomst vindt plaats in een buitenverblijf van een school in Tauranga op het Noord Eiland. Het ligt aan de rivier de Ngamuwahine.

Er is een eenvoudige huisvesting, maar een hele fijne warme sfeer en uitwisseling over Quaker geloven en sociale en milieu acties. Het voelt als thuis met zoveel mensen waar we meteen een klik mee hebben.

We zijn allebei in gedeeld in een soort basis groep, die iedere dag twee keer bij elkaar komt en die ook een bepaalde taak heeft die iedere dag hetzelfde is. Sytse zorgt met zijn groep voor buitenactiviteiten zoals zwemmen, waarbij veel zorg is voor de veiligheid, vooral van de kinderen, maar ook van de volwassenen. Ik mag 's morgens het ontbijt mee helpen klaar zetten. Dat is de eerste dag een hele klus en dan is het veel gemakkelijker, omdat we weten wat we moeten doen om ieder een fijn ontbijt te geven. Na het ontbijt komt de basisgroep bij elkaar om de wijdingssamenkomst voor te bereiden. We krijgen iedere dag een tekst die ons helpt om na te denken en uit te wisselen over het thema. Dit lijkt veel op de worship sharing die we in Bennekom voor de meeting hebben elke tweede zondag van de maand. Het is heel plezierig om zo voorbereid de dagelijkse meeting in te gaan. Het thema van de zomerbijeenkomst is: Simplicity. De teksten zijn gekoppeld aan het acroniem: SPICES (Simplicity, Peace, Integrity, Community of Commitment of Connection, Equality, Sustainability).

Na de koffie is er iedere dag een presentatie o.a van John en Diana Lampen, die ook de Summer Gathering bijwonen. Zij doen een interactieve workshop over bemiddelen in een conflict. Wij vertellen over ons werk in Palestina en Israël. Keith Reeves deelt zijn ervaring als deelnemer aan EAPPI (Ecumenical Accompaniment Programme in Palestine and Israel). Ook komt iemand praten over dromen, dat heeft tot gevolg dat we ons weer meer dromen herinneren en er over praten.

Wat bijzonder is het om oud en nieuw samen te vieren met volksdansen samen op de muziek van een orkestje. Er is thee met iets lekkers, geen alcohol, geen tv, geen vuurwerk. Wel veel samen, veel plezier en om twaalf uur een grote kring om elkaar een goed nieuw jaar te wensen.

Het samen zijn heeft soms tot gevolg dat er conflicten zijn die om een oplossing vragen. Daarvoor is een ondersteuningsteam die mensen ondersteunt in het communiceren met elkaar. Goed om te zien dat dit zorgvuldig gebeurt.

We luisteren via Skype een avond naar Lindsey Cook die in Geneve werkt bij Quaker United Nations Office met als specialisatie klimaat recht en de klimaat afspraken die in Parijs zijn gemaakt. QUNO nodigt mensen uit van organisaties die deze afspraken moeten nako-

supportgroep van talentvolle jongeren

men. Tijdens een lunch komen de mensen met elkaar in gesprek. Lindsey begeleidt die gesprekken, waarbij haar uitdaging is om de mensen vanuit hun hart te laten spreken. Dat doet ze door hen persoonlijke vragen te stellen, zoals: Wat hoop je persoonlijk voor de komende tijd? Of: Wat is je grootste angst die je mee neemt naar de onderhandelingen. Vragen die ze ook stelt: Wat doet Nederland met de akkoorden van Parijs? Wat kunnen wij als Quakers doen? Ze spreekt ook over de noodzaak dat iedereen een veganistisch dieet zou moeten gebruiken om de wereld te kunnen voeden en het klimaat recht te doen.

Wat bijzonder is voor Nieuw Zeeland is dat de natuur rechten krijgt, zo is de Whanganui rivier vertegenwoordigd in het parlement alsof het een persoon is. Deze heeft dus een wettelijke status als persoon gekregen. Dit geldt ook voor de vulkaan Taranaki.

Wat diepe indruk heeft gemaakt op me, is haar vraag aan Rachel Brett die jarenlang voor QUNO heeft gewerkt: 'Bidt jij?' Het antwoord dat Rachel gaf: 'Ik bidt voortdurend'. Online is een mediation toolkit te verkrijgen bij QUNO: <http://www.quno.org/resource/2017/10/negotiators-toolkit>

We horen van Deborah Wilson over de Maori cultuur en taal. Ze vertelt tijdens de Zomer Bijeenkomst over de Maori mensen van het dorp Parihaka, waar ze in de zeventiger en tachtiger jaren van de 19^e eeuw geweldloos verzet pleegden tegen het opeisen van hun land door de witte mensen, de Pakeha. Gandhi heeft zich door deze actie laten inspireren.

Het voelt alsof we reizende Vrienden zijn die ook in het Zomerkamp iets achter laten aan enthousiasme en begeestering. En we krijgen ook overal iets mee van het enthousiasme en begeestering van de mensen die we ontmoeten.

Wanganui een Quakergemeenschap

door Sytse en Marlies Tjallingii

In Wanganui, een plaats aan de Zuidwest kust van het Noordeiland van Nieuw-Zeeland is een Quakergemeenschap waar ongeveer 25 mensen leven. Ieder heeft wel een eigen huis, maar met een gemeenschapshuis waarin iedere morgen enkele mensen een half uur in stilte bij elkaar zijn. Hierin kunnen gasten logeren zoals wij. We logeerden 6 nachten in deze gemeenschap. We vierden er kerst. Er is iedere dag een half uur een wijdingssamenkomst, dat verdiept voor ons het zijn hier. Bijzonder is dat we Michael en Marilyn Payne ontmoeten die veel in Nederland zijn geweest en zeer bevriend waren met Marius en Marianne Boelsma. We hebben hen ook in de meeting in Bennekom meegemaakt. We worden heel hartelijk ontvangen en delen herinneringen over Marius en Marianne.

We hebben veel gemeenschappelijke belangstelling en Marilyn en Michael nemen ons mee naar Bushy Park, een reservaat waar Mandy hun dochter werkt en wat ze graag aan ons laten zien. We zijn onder de indruk van het project om enkele op het vaste land uitgestorven vogels weer in te voeren: de 'Hihi' en de 'Saddleback'. Prachtige vogels, die van honing leven. In het park worden ondersteund bij het groot brengen van hun jongen door hen met suikerwater te voeren. Marilyn is een van de vrijwilligers die helpt de voeding bij te vullen. Om het park heen is een grote omheining gebouwd om door de kolonisten ingevoerde Europese landroofdieren zoals egels, ratten en opossums uit het park te weren. Hiervoor wordt helaas ook gif gebruikt. Het park is een schitterend regenwoud met veel grote bomen

waaronder varenbomen en een heel gevarieerde begroeiing. Kortom een enorme biodiversiteit. De Quakers van Wanganui zijn dus heel nauw bij het herstel van de natuur betrokken.

De vijftig nieuwe zonnepanelen op het dak van het gemeenschapshuis, uniek voor Nieuw-Zeeland, laat zien dat het milieubewustzijn groot is. Er zijn veel goede relaties met Maori gemeenschappen. We gaan vanuit de Quakergemeenschap naar een markt waar we met Maori's die met posters voor de rivier opkomen, uitgebreid praten. De Maori's hebben een sterke innerlijke, spirituele beleving, naast grote betrokkenheid met de samenleving.

In de gemeenschap vinden we de Quaker waarden waarbij op het grote terrein veel eigen biologische groente worden verbouwd. Zondag 24 december gaan we naar de Quakermeeting in de stad. We fietsen samen met

Peter Watson die we ook in Ramallah enkele keren hebben ontmoet. Op kerstdag eten we samen een potluck maaltijd in het huis van Nick en Anna. Nick (92) is van Nederlandse afkomst en Anna is Duitse van oorsprong. Ze kwamen als wooffers, vrijwilligers die meehelpen op biologische boerderijen en die voor 4 uur werken gratis logies en eten krijgen.

De leden van de Quakergemeenschap leven Quakerwaarden, door samen activiteiten te ondernemen. Eens per week is er een vergadering over het reilen en zeilen van de gemeenschap. De wijdingsdienst van een half uur is er iedere dag .

De website van de Quakergemeenschap is:

<http://www.quakersettlement.co.nz/>

Met leden van de Quakergemeenschap in gesprek met demonstrerende Maori's over de strijd tegen milieubederf.

Een confrontatie tussen Maori en Europese immigranten

door Sytse Tjallingii

Het Wairau incident gebeurde in 1843. De Wairau rivier mondt in zee uit aan de oostkant van het Zuidelijk Eiland van Nieuw-Zeeland. Bij de monding zijn oude resten uit de dertiende eeuw gevonden van een nederzetting, dus een oud Maori gebied. Het is een groot vlak terrein dat de Nieuw-Zeeland Compagnie graag wilde hebben voor settlers vooral uit Groot Brittannië. Volgens de lokale Maori was er nog niets betaald voor het land, maar de blanken beweerden dat het allemaal verkocht was. Vooral de settlers die samenwerkten met de Nieuw-Zeeland Compagnie zorgden voor

Noord-Oost punt van het Zuidelijk eiland

conflicten met de Maori. In Nieuw-Zeeland heeft er geen massale uitroeiing plaatsgevonden van de oorspronkelijke bewoners, zoals helaas wel in Noord- en Zuid-Amerika. John Cotterell was een landmeter die werkte voor de Nieuw-Zeeland Compagnie. Hij was Quaker, leerde de Maori-taal en had veel respect voor de Maori. Hij had ook goede vrienden onder hen. Hij waardeerde dat de Maori geen land wilden verkopen. Zij wilden dat de kolonisten zouden betalen voor elke boom die zij zouden kappen en als zij een huis wilden bouwen een langlopende rente zouden betalen.

Het conflict escaleerde doordat de settlers het land van de Maori's wilden hebben en er niet voor wilden betalen. De Maori's vernielden de tenten en het materiaal van de landmeters. De settlers uit Nelson (120 km ten Noord-Westen van Wairau) kwamen met een grote groep gewapende blanken. Cotterell reed als landmeter van de Compagnie mee, maar droeg geen wapen. Ze rukten op om de twee hoofdmannen gevangen te nemen.

Natuurlijk accepteerden de Maori's dat niet. In de confrontatie werd als eerste Te Rongo gedood, de vrouw van chieft Rangihaeati. Zij was ook de dochter van de andere chieft Rauparaha. Was het een ongeluk of een bewuste moord? De reactie van de Maori's, speciaal de jonge krijgers, was furieus en de blanken die in de minderheid waren, sloegen op de vlucht. Rauparaha probeerde nog de jonge krijgers tegen te houden, maar was te laat. In totaal kwamen er 22 blanken om en vier Maori's. Er was verschil

van mening tussen de twee chiefs over het doden van de blanken die zich hadden overgegeven. Onder hen bevond zich Cotterell, die waarschijnlijk heeft geprobeerd de escalatie te voorkomen. Maar leidende figuren ware Wakefield en Thompson, die er op uit waren om de chiefs gevangen te nemen. De nieuwe gouverneur Robert Fitz-Roy heeft de rechten van de Maori's serieus genomen en de Nieuw Zeeland Compagnie in het ongelijk gesteld. Hij zei dat hij geen inch van Maori-land wilde hebben zonder een goede overeenkomst met wederzijdse toestemming en betaling. Fitzroy heeft na het conflict afgezien van de berechting van de Maori's en hen zelfs in het gelijk ge-

Chief Te Rauparaha die probeerde om het doden van de gevangen blanken te voorkomen

Chief Rangiahaeta wiens vrouw als eerste werd gedood door de kolonisten

steld en daardoor het conflict weten te de-escaleren.

Wij bezochten de Suter kunstgalerie in Nelson, waar een tentoonstelling was van beelden, samengesteld uit aangespoeld hout en geklopte schors van de moerbeiboom, gemaakt door Sally Burton. Zie ook de achterkant van deze Vriendenkring.

Burton heeft deze beelden krachtig gemaakt, rauw, fragiel, gepassioneerd, levensecht en ambitieus. Zij heeft de figuren vastgelegd naar het moment dat het conflict ontbrandt. Het heeft diepe indruk op ons gemaakt, omdat het duidelijk maakt hoe een conflict kan escaleren en dat ook weer tot vrede gebracht kan worden door af te zien van wraak.

Leren hoe we oorlog kunnen afschaffen?

door Marlies Tjallingii

Een uitnodiging om mee te doen aan deze levendige online-cursus.

Tijdens de Summer Gathering van de Quakers in Nieuw-Zeeland vertelde een van de deelnemers, Liz Remmerswaal, over haar activiteiten voor World

Beyond War. Ze is de Nieuw Zeelandse vertegenwoordiger hiervan geworden. Het lijkt me heel belangrijk om te leren hoe we kunnen werken aan een wereld zonder oorlog, en om te weten hoe we toch een veiligheidssysteem voor de wereld kunnen opbouwen. Internationale conflicten zullen blijven bestaan. Hoe we daarmee geweldloos kunnen omgaan is een grote uitdaging voor onze tijd.

De cursus start op 28 februari en gaat door tot 16 april. Je kunt je opgeven via de volgende link: **War Abolition 201: Building the Alternative Global Security System**. De kosten van \$100 zijn een gift aan WBW.

De onderwerpen die aan bod komen zijn:

Week 1: Een vredessysteem is mogelijk

Week 2: Politieke, filosofische en praktische fundering voor een alternatief systeem.

Week 3: Een humaan wereld bestuur

Week 4: Ecologische Veiligheid

Week 5: Opbouwen van een Vredeseconomie

Week 6: De rol van de burgerbevolking

Week 7: Strategie van leren en onderwijzen

Week 8: Planning van de overgang: bouwen van de toekomst

Deze internet cursus biedt deelnemers een mogelijkheid om te leren van en in gesprek te gaan met experts van World Beyond War en met mede-activisten en mensen die de wereld willen veranderen van over de hele wereld om zo strategieën te ontwikkelen voor veranderingen. De cursus bestaat uit video's, teksten, discussies, opdrachten en feedback van de cursusleiders.

'The businessplan for peace'

boekbespreking door Erik Dries

Dit is een inspirerend boek geschreven door Dr Scillael Worthy, dat ik in drie uur door gelezen heb. Het is nog niet in het Nederlands verkrijgbaar, maar het is wel via de website van de auteur te bestellen (e-book: 8£, paperback 10£ excl verzendkosten). Ik heb het boek gekregen en zal het in de bibliotheek van de Haagse Maandvergadering laten opnemen. Hieronder vertaal ik maar even wat er op haar website over het boek staat.

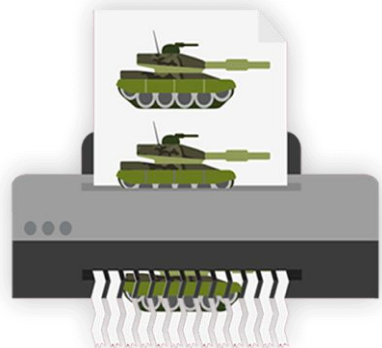
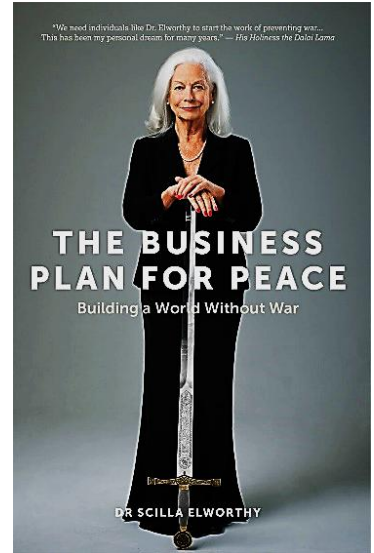
Waarom oorlog maar blijft bestaan?

Oorlog maakt een paar mensen ongelooflijk rijk en maakt miljarden mensen extreem arm. Elk jaar besteedt de wereld ongeveer 2 triljoen dollar aan oorlog. De hoeveelheid geld die besteed is aan de wereldwijde wapenhandel was op zijn minst 94,5 miljard in 2014. Daar tegenover staat dat slechts 10 miljard genoeg zou zijn om de kosten te dekken, die nodig zijn om iedereen op deze planeet toegang te geven tot schoon water en sanitair.

Zij die profiteren van oorlog zijn niet alleen de wapenfabrikanten, maar ook mensenhandelaren, wapensmokkelaars, geldwitwassers en drugshandelaren.

Hoe kan vrede opgebouwd worden?

In dit boek worden minstens 25 bewezen manieren beschreven die op een effectieve manier gewapende conflicten kunnen voorkomen en die veiligheid kunnen creëren op plaatselijk, nationaal en internationaal niveau. Dit wordt bereikt door volgens een bepaalde methode, dialoog, preventie en een vroege interventie toe te passen. Bijvoorbeeld

alle wapens door de shredder

door te voorkomen dat zelfmoordterroristen worden gerekruteerd in Noordwest Pakistan.

Elke manier wordt in detail gepresenteerd met voorbeelden hoe het in de praktijk werkt, en met een plan hoe het op grotere schaal kan worden geïmplementeerd.

Wat gaat dat ongeveer kosten?

Gewapende conflicten veroorzaken elk jaar enorme economische verliezen en tegelijkertijd worden activiteiten om vrede op te bouwen of vrede te bewaren nauwelijks bekostigd. In 2015 werd 6,8 miljard besteed aan het opbouwen van vrede (peace-building), en 8,27 miljard aan het bewaren van vrede (peace-keeping). Dat is samen slechts 2 procent van het totaal aan economische verliezen door oorlog. Dit boek toont aan, dat het opschalen van effectieve manieren om oorlog te voorkomen, gedurende een periode van tien jaar, nog geen 2 miljard zou kosten. Op dit moment besteden we elk jaar 9 miljard aan ijsjes...

Wie kunnen het doen?

Op dit moment is er een grote toename aan acties door burgers. Dat laat zien dat de mensheid aan het evolueren is naar een meer verlichte, meer empathische maatschappij.

Het boek geeft richtlijnen voor iedereen die iets aan de preventie van geweld en gewapend conflict wil doen: 10 acties die je in jouw gemeenschap kan doen, 14 acties op landelijk niveau en 7 acties internationaal. Er wordt een beroep gedaan op zelfkennis en innerlijke ontwikkeling die essentieel is als mensen effectief willen zijn. Het boek geeft betrouwbare oefeningen om vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn om inspirerende bouwers te worden aan vredevolle gemeenschappen.

Bezoek ook haar website: <https://www.scillaelworthy.com/>

Dr Scillael Worthy

Van verlegen dorpsmeisje tot gekozen dorpsleider

door Xavier Mariadoss (vert.: Marie-José Wouters)

In de vorige Vriendenkring stond het verhaal van Renuga, een schoolmeisje, dat dankzij het Thulir avondprogramma van People Craft's Training Centre (PCTC) in Zuid-India naar de middelbare school kan gaan. Zij legt zich niet zomaar neer bij het onderscheid dat gemaakt wordt tussen meisjes en jongens. Wij steunen PCTC via het Hulpfonds.

Dit is het verhaal van Thamayanthi. Toen PCTC zelfhulpgroepen voor vrouwen startte, begon Thamayanthi als voortrekker van het project in haar dorp Kothanthavadi. Zij was zeer actief in alle programma's die de ontwikkeling van vrouwen ondersteunden in die zelfhulpgroepen. "Als kind was ik erg verlegen. Ik durfde zelfs niet alleen van huis te gaan. Ik had altijd iemand nodig om me te vergezellen. Nadat mijn zelfvertrouwen gegroeid was door de zelfhulpgroep, durfde ik overheidsgebouwen en banken te bezoeken als onderdeel van mijn taak als groepsleider. Door dit te doen, groeide mijn zelfvertrouwen nog meer. De verlegen persoon loste langzaam op en ik sprak zelfs in openbare bijeenkomsten. Dank zij het support van veel vrouwen en hun families in het dorp, die hadden gezien hoe ik werkte in de zelfhulpgroepen, deed ik mee aan de verkiezingen voor de gemeenteraad. Ik werd gekozen als voorzitter van de Panchayath. (Wikipedia: In stedelijke planning in India is een panchayat een nederzetting met een lokaal zelfbestuur, oftewel een lokale gemeente. In 2002 waren er zo'n 265.000 panchayatdorpen in India.) Tegenwoordig is mijn werk niet meer beperkt tot de zelfhulpgroepen van de Federatie voor vrouwen, maar ben ik bezig om ons dorp tot het beste zelfvoorzienende dorp te maken." Zo vertelt Thamayanthi over haar ontwikkeling van een verlegen dorpsmeisje toen tot een levendige, gekozen dorpsleider nu. De leiderschapskwaliteiten die ze door de jaren heen verworven heeft, hebben haar doen deelnemen aan de ontwikkelingsactiviteiten in haar dorp en de vrouwenbeweging en heeft zij haar positie verbeterd. "Het is moeilijk om de veranderingen waar we naar verlangen in mijn dorp te verwezenlijken, maar het zal binnenkort echt lukken", vertelde Thamayanthi, die ook getrouwd is en twee kinderen heeft.

Inclusieve Veiligheid update

door Johannes Borger

De diversiteit van onze samenleving staat onder druk. Radicalisering en polarisering zijn aan de orde van de dag, in het binnen- en buitenland. Het is daarom urgenter dan ooit om te werken aan ontmoeting, gesprek en het overbruggen van verschillen.

Ondanks de stilte het afgelopen jaar, heeft de kerngroep Inclusieve Veiligheid in 2017 zeker niet stilgezeten! Wij willen jullie daarom graag een update geven om te laten weten wat de stand van zaken is, en wat wij voor 2018 in petto hebben voor jullie.

Wij hebben een veelheid aan acties ondernomen in 2017. Variërend van gesprekken en presentaties tot het plaatsen van blogberichten (heb jij die al gelezen?) tot een cursusmodule en het schrijven van artikelen.

Daarnaast hebben wij ons doel concreter gemaakt. Wij horen uit onze achterban: wat is er nou nieuw aan inclusieve veiligheid, wij doen dit toch al? Onze visie is door dergelijke vragen verder uitgekristalliseerd. Dit hebben wij vastgelegd in een kort, aansprekend manifest, dat op deze pagina samenveilig.earth/inclusieve-vrede/ is geplaatst.

Verder is ons in 2017, met name door de jaarlijkse bijeenkomst van de vredesbeweging in Nederland in juni, gebleken dat ervaringen met (inclusieve) vrede op lokaal niveau erg goed zijn. Lokaal valt er meer te bereiken dan op landelijk niveau, waar het debat over vrede en veiligheid nagenoeg stil ligt! Vanuit Enschede bereikt ons een interessant document met 26 punten die in iedere gemeente relevant kunnen zijn. Mogen wij jullie uitdagen hiermee aan de slag te gaan in jullie eigen gemeente in het kader van de komende gemeenteraadsverkiezingen? Zie voor het document de link (bijlage 2 Programmapunten gemeentelijk vredesbeleid) op de pagina samenveilig.earth/over-ons/.

Wij zien voor het komende jaar twee grote thema's die ons kunnen helpen om een coalitie met andere partijen aan te gaan, en om het maatschappelijk debat over veiligheid te stimuleren. Die thema's zijn migratie in relatie tot internationale spanningen en onze alsmaar groeiende economie in relatie

tot over-consumptie, ecologie en klimaat. Voor 2018 zullen we op deze thema's bijeenkomsten organiseren, zie hieronder.

Het is nu dus tijd voor actie! We organiseren in 2018 twee bijeenkomsten: Op 10 maart organiseert de Initiatiefgroep Inclusieve Veiligheid een dag over inclusiviteit en veiligheid vanuit het perspectief van migratie en discriminatie. Deze dag wordt georganiseerd op De Brede School, in het hart van multicultureel Nederland!

Het doel van de dag is helder te krijgen hoe we in onze samenleving met elkaar leven. Hoe kunnen we in dialoog leven met elkaar in plaats van bij te dragen aan polarisatie op basis van bijvoorbeeld kleur, afkomst of religie? Bottom-line is dat iedereen erbij hoort! We proberen tot een ontmoeting en kennismaking met elkaar te komen. We hopen onder andere dat deze ontmoetingen en uitwisselingen de vredesbeweging kunnen helpen nieuwe handelingsperspectieven te ontdekken en nieuwe allianties te vormen.

Locatie: De Brede School, Egoli 2, Amsterdam-Bijlmer

Tijd: 10:00 uur tot 16:00 uur (inclusief afsluitend drankje en hapje en lunch)

Sprekers: Bart Jan Commissaris (De Brede School), Maarten van der Werf (CPT), Henk van Apeldoorn, Jan Schaake (Enschede voor Vrede), een Somalische Nederlander, iemand van INS, namen van andere sprekers volgen nog.

De tweede bijeenkomst op zaterdag 13 oktober gaat over inclusieve veiligheid en ons economisch denken in het kader van overconsumptie, ecologie en klimaat.

Ben je geïnteresseerd in een uitgebreider verslag van onze activiteiten en plannen, lees dan onze Terugblik 2017, zie de link op de pagina [samenveilig.earth/over-ons/](http://www.samenveilig.earth/over-ons/).

Ten slotte: heb jij ideeën, suggesties, bijdrages voor de blog, laat het ons weten! Wij zijn er zeker van dat er leemtes in onze benadering zitten, en vinden het altijd een uitdaging om nieuwe groepen te bereiken. Hoe kunnen we onze boodschap beter voor het voetlicht brengen, bijvoorbeeld ook bij jongeren?

Welkom op deze bijzonder bijeenkomst! Je kunt je hiervoor aanmelden via de website www.samenveilig.earth/agenda

Gaan we aandelen Shell kopen?

Door Marie-José Wouters

Sinds enkele maanden heb ik een aandeel in Shell. Wie had dat gedacht, dat ik dat zou doen? Ik wil hier graag wat over schrijven in de hoop dat meer Vrienden een aandeel kopen of zelfs de Maandvergaderingen of Jaarvergadering.

‘Follow this’ is een vereniging die zich ten doelt stelt dat Shell in duurzame energie gaat investeren.

Ze doen dat door aandelen te kopen en zo op de aandeelhoudersvergadering in te mogen spreken. Zelf hoeft je niet in te spreken, maar dat mag natuurlijk wel. Voor zover ik weet hebben ze nu twee vergaderingen meegemaakt. Bij de eerste vertegenwoordigden ze weinig aandeelhouders; afgelopen jaar waren dat er al veel meer en nu nemen steeds meer mensen een aandeel. Shell luistert naar iedere aandeelhouder. Op de aandeelhoudersvergadering luistert Shell-directeur Ben van Beurden geduldig naar Greenpeace en Milieudefensie, die één aandeel hebben. Vervolgens gaat hij weer over tot de orde van de dag. Wanneer duizenden aandeelhouders en pensioenfondsen hem als aandeelhouder vragen het roer om te gooien, dan zal hij daar naar moeten luisteren. Het gaat er nu dus om dat we met zoveel mogelijk aandeelhouders zijn, zodat Shell ook echt rekening met ons moet gaan houden.

Informatie van de site:

www.follow-this.org:

Change the world: buy Shell.

We gaan de wereld sneller duurzaam maken door Shell duurzaam te maken. Dat doen we door massaal aandeelhouder te worden.

Onze missie is geslaagd wanneer Shells directeur Ben van Beurden zegt: “Vanaf nu gaan we alleen nog maar investeren in duurzame energie zodat Shell in 2030 een volledig duurzaam energiebedrijf is.” Met andere woorden: Shell gebruikt

zijn winsten uit fossiele energie (nu ze er nog zijn) om te investeren in duurzame energie (in plaats van nog meer fossiel).

Op de aandeelhoudersvergaderingen vragen we Shell directeur Ben van Beurden namens jou en duizenden nieuwe aandeelhouders om het roer om te gooien. Daarna gaan we pensioenfondsen en grote beleggers achter dit doel scharen. Net zo lang tot Shell zich voldoende gesteund voelt om het roer om te gooien. Dat kan al zijn bij een klein deel van de aandelen, omdat we een voorstel doen waar andere aandeelhouders niet tegen kunnen zijn.

Shell verdient nu miljarden aan olie en gas. Wij willen dat Shell die winst niet langer investeert in nog meer olie- en gasbronnen, maar in nieuwe energiebronnen. Wanneer één van de grootste energiebedrijven ter wereld zijn volle gewicht achter de overgang van fossiele naar duurzame energie zet, gaat die overgang veel sneller. Bovendien houdt Shell dan zijn leidende rol in de energievoorziening. Laten we zorgen dat we trots kunnen zijn op Nederlands grootste bedrijf.

Shell is één van de grootste energiebedrijven ter wereld en heeft de mensen, het geld en de macht om de energievoorziening te veranderen.

Shell zou moeten zeggen: in 2030 zijn we volledig duurzaam.

Hoe? Je betaalt eenmalig de actuele koers van het aandeel Shell plus vijf euro. Hiervan kopen we een aandeel voor je, betalen we de transactiekosten en financieren we de beweging. Op dit moment is het totale bedrag €33. Dit bedrag kan dus fluctueren.

Je doet dus geen donatie, maar een investering. Het is een aandeel in een betere toekomst. Wanneer Shell naar ons luistert, wordt je aandeel op lange termijn meer waard.

Fossiele energie financiert oliedictators en olie-oorlogen

Meer dan de helft van de inkomsten van de Russische regering komen van olie en gas. Wanneer Poetin die bron van inkomsten niet meer heeft, heeft hij geen geld meer om corrupte ambtenaren en zakenmensen tevreden te houden en oorlog te voeren in de Oekraïne.

De opmars van de Islamitisch Staat (IS) in het Midden Oosten wordt gefinancierd met oliedollars.

(bron: www.follow.this)

Quakers: Stilte en Vredesgetuigenis

Door Marie-José Wouters

In november schreef Marianne IJspeert een artikel waarin zij te kennen gaf: "De zon gaat onder in ons Genootschap en hoe erg is dat?". Zij gaf aan hoe wij als omschrijvingen van 'Quaker-zijn', vaak ontkenningen gebruiken. Verder over hoe wij ons onderscheiden.

Beste Marianne

Gisteren las ik je artikel in de Vriendenkring van november. Ik herken er veel in. Ik wil graag mijn gedachten verwoorden.

De alinea waarin je schrijft dat we vooral "geen" dingen hebben (geen voorganger, geen liturgie, geen sacramenten), vond ik erg duidelijk. Inderdaad is dat alleen herkenbaar als je met de kerk, liturgie, instituties enz vertrouwd bent. Dat zijn velen onder de 40 niet meer.

Wel zoeken veel mensen naar stilte, zen, meditatie al dan niet in groepen. Daar zijn genoeg mogelijkheden voor.

Ook zijn er mensen die zich in pacifistische groepen thuis voelen en zich eraan verbinden. Maar de combinatie, die Quakers bieden: die is erg zeldzaam. Óf iemand komt bij ons voor de stilte meetings, al dan niet aan god gerelateerd, óf iemand komt voor het vredesgetuigenis, maar de meesten zullen dat in maatschappelijke organisaties zoeken.

Je hebt gelijk dat we ook een bijzondere manier van besluitvorming hebben, maar daar komen mensen pas later achter, denk ik. Het zal niet de reden zijn waarom mensen bij ons binnen lopen.

Ik heb er moeite mee dat een aantal Vrienden 'bang' zijn, dat de zon ondergaat. En dat we daarom allerlei acties op touw zouden moeten zetten om meer leden te krijgen. Ik voel er niets voor om daar mijn energie in te steken. Ik ben geen Quaker geworden om zieltjes te winnen. Wel om gevoed te worden zodat ik met de mensen waarmee ik in werk en privé te maken heb, goed omga. Als dat te weinig nieuwe mensen in dit genootschap aanspreekt, dan is dat maar zo.

zonsondergang?

wat komt er na?

Symboliek van het licht

Toine van Teeffelen, Bethlehem

Na de verklaring van Trump over Jeruzalem sloten de Palestijnse universiteiten, scholen, winkels en werkplaatsen in de West-Bank voor een paar dagen. Mary en ik kijken uit het raam en zien hoe jongeren uit het Azza vluchtelingenkamp zich tegenover ons huis verzamelen om stenen te gaan gooien naar het Israëliëse militaire bastion rond het Graf van Rachel in Noord-Bethlehem.

Graf van Rachel Bethlehem

Mary denkt dat het een “droevige kerst” wordt, met de lichten uit, maar “toch hoop ik het niet,” voegt ze eraan toe. Er zijn discussies in Bethlehem of kerstvieringen door moeten gaan en of de kerstverlichting op straat moet aanblijven. De verlichtingen, waaronder die van de kerstboom op het Geboorteplein, gaan drie dagen uit, als teken van rouw.

Maar in de dagen erna komen er nieuwe lichtende symbolen van ‘soemoed’ of standvastigheid in alle Palestijnse huiskamers, vooral via Facebook. Het 17-jarige meisje Ahd Tamimi uit Nebi Saleh, een dorp bij Ramallah, geeft met de blote hand of vuist een bewapende soldaat een aantal klappen, oorvijgen eigenlijk. Twee soldaten staan voor haar huis. Ze vindt, met steun van haar familie, dat die beter weg kunnen. De soldaten blijven staan.

Het is een van de talloze incidenten die plaatsvinden. Alleen al in een kamp als Aida, niet ver van ons huis, zijn er zo’n 200 jongeren van de 5000 bewoners in een Israëliëse gevangenis. Een filmpje van Ahd’s optreden gaat echter viraal en leidt tot grote interesse onder Palestijnen en tot groot ongenoegen in Israel. Hoe durft ze. Het blijkt dat Ahd de laatste jaren al meerdere keren heeft geprobeerd om soldaten weg te krijgen uit Nebi Saleh, met duw-, trek- en bijtwerk. De Israelische minister Bennett van Joods Nationaal Huis vindt dat ze levenslang moet krijgen.

Een paar dagen later wordt zij en later haar moeder opgepakt en alle computers en mobieltjes die in huis zijn meegenomen. Haar vader denkt dat ze niet voor altijd achter de tralies blijft, maar voorbestemd is een Palestijns leider te worden.

Een ander symbool van *soemoed* en verzet is Ibrahim Abu Thuraya, 29. Hij zat in een rolstoel en werd door het Israëlish leger doodgeschoten. In 2008 verloor hij al zijn beide benen en een nier toen een Israëlish helikopter hem beschoot nadat hij bij de grens van Gaza een Israëlish vlag door een Palestijnse vlag had vervangen.

Bij de huidige protesten ging hij elke dag uit eigen beweging naar de grens, zo vertelde zijn broer. Na afloop verklaarde het Israëlish leger ter rechtvaardiging het vuur te hebben geopend op de belangrijkste “instigatoren” van de protesten bij de grens van Gaza. Net als Ahed had ook Ibrahim geen angst.

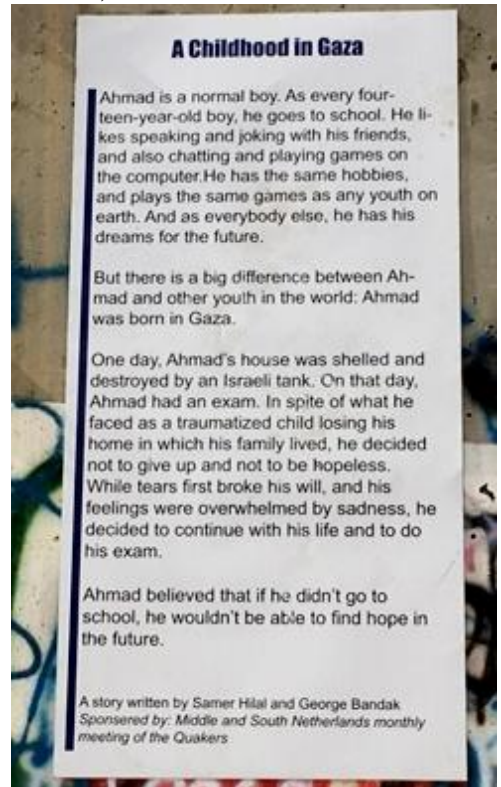
Soemoed betekent ook naast verzet, offerbereidheid en moed het doorgaan van het dagelijkse leven-onder-druk, oftewel: *existence is resistance*.

Ondanks intense kwaadheid en droefheid voelen Palestijnse christenen het als hun roeping om de Kerstfestiviteiten door te laten gaan, om te laten zien dat er ook in Bethlehem, die speciale stad, traditie en identiteit is.

Er is spanning tussen viering en verzet. Dat is bekend van de eerste en tweede Intifada, toen bv. bruiloftsvieringen niet door konden gaan, soms omdat het leger die tegenhield, soms ook omdat het politieke klimaat zich er niet voor leende.

Na drie dagen van rouw werd vorige week in Bethlehem en omgeving weer de kerstverlichting aangedaan. In Bethlehem hoor je nu de vertrouwde kerstmuziek op straat. Jongeren lopen tussen de auto's door en verkopen rode ballonnen en kerstmanmutsen. De jeugdwerkloosheid is niet zo verborgen.

Het ‘*Joint Advocacy Initiative*’ in Beit Sahour riep vorige week het publiek internationaal op om eerst de kerstlichten uit te doen als teken van solidariteit en daarna deze weer aan te doen als teken van wil om te werken aan een rechtvaardige vrede.

Een Verhaal op de muur, georganiseerd door het Soemoedhuis, gesponsord door de MiZu-Ned maandvergadering.

Over bezoekende vrienden en lidmaatschap.

Door Kees Nieuwerth

Onlangs schreef Peter van Leeuwen een prikkelend artikel over het lidmaatschap van ons Genootschap (VK Dec. 2017, blz. 20). Hij vroeg zich af of onze lidmaatschapsprocedure niet onnodig ingewikkeld is. Hij meende dat we zouden kunnen volstaan met erop te vertrouwen dat een aspirant- lid in het besluit lid te worden geleid wordt door het Inwaartse Licht.

Is onze lidmaatschapsprocedure echter écht zo ingewikkeld en ‘hoogdrempelig’?

De Bezoekende Vrienden die gevraagd worden een gesprek met het aspirant- lid te voeren ervaren dit –als het goed is– als tweerichtingsverkeer. Niet alleen leert het kandidaat-lid meer over ons Genootschap én de Bezoekende Vrienden, maar laatstgenoemden ook over de spirituele weg die door het aspirant-lid al is afgelegd. Als het goed is legt het zelfs de basis voor een lange vertrouwensrelatie tussen de Bezoekende Vrienden en het nieuwe lid, waardoor eerstgenoemden ook een soort *Begeleidende Vrienden* worden....

Ervaar je als je lid wilt worden ‘steun door én in onze Stille Samenkomsten’ ?

Zoals in *Quaker Geloven en Werken* aangegeven (blz. 166-168) is een dergelijk gesprek beslist geen ‘toelatingsexamen’, maar bedoeld ‘om na te gaan of de betrokken partijen er goed aan doen een verbintenis aan te gaan’. In het gesprek wordt ingegaan op de vraag of het aspirant-lid ‘steun ervaart door én in onze Stille Samenkomsten, ondanks het ontbreken van uiterlijke vormen’ en of ‘zij/hij het eens is met getuigenissen en praktijken van de Vrienden’... In dat verband wordt ook aangeraden te vragen of zij/hij ‘een bescheiden leerling in de school van Jezus’ wil zijn. En zo’n gesprek is –wat mij betreft– geenszins overbodig!

Een ondogmatische geloofsgemeenschap als de onze wordt gekenmerkt door een grote mate van vrijzinnigheid. Maar we zijn weliswaar -op onze manier- vrijzinnig, maar bepaald niet vrijblijvend! Of zoals de Doopsgezinde theoloog Doude van Troostwijk het onlangs in Trouw formuleerde: 'vrijzinnigheid is ondogmatisch, maar het staat wel ergens voor. onvermijdelijk sluit die vrijzinnige houding (echter ook) mensen uit die er anders over denken... heb dan de moed om uit te sluiten! Dat is (echter) voor vrijzinnigen heel moeilijk, ze zijn heel aardig.' In het advies aan Bezoekende Vrienden heet dit 'dat we wederzijdse teleurstellingen' zouden moeten voorkomen....

Of zoals onze goede Vriend Tjeerd Dibbits mij eens schreef: 'Pluriformiteit is een rijke gave, maar pluriformiteit *zonder grenzen* houdt een nietszeggende eindeloosheid in *die de pretentie heeft iedereen te kunnen huisvesten*. We zeggen in verschillende geschriften dat we onze wortels hebben in leer en leven van Jezus, maar (let wel) een plant zonder wortels sterft af. Die grenzen aan de pluriformiteit zien er in iedere traditie weer anders uit *maar vragen om aandacht en commitment*'.

Quakers, een plant zonder wortels?

Kortom: weet het aspirant-lid WAARVAN zij/hij lid wordt, is er voldoende zicht op Quaker-waarden, geschiedenis, getuigenissen, de verworteling in het christendom en de daaruit voortvloeiende praktijken en acties?

Vrienden hebben in de loop der tijd openbaringen gekregen, inzichten verworven, ervaringen opgedaan, getuigenissen gegeven, daden gesteld die het waard zijn om te behoeden en te bewaren, om door te geven en te delen. Daarvoor is nieuw bloed en een nieuwe generatie nodig. En daarover gaat het dus ook in dat gesprek met de Bezoekende Vrienden. En ja Peter, ik vertrouw op de leiding van God, ook in dat gesprek!
Quaker-zijn: wie durft?

Vuur

door Mieke Kijne

Naar aanleiding van de tekening van Erik Dries van een vuurtje met een paraplu erboven:

Naast de Quakers ben ik al jaren lid van nog een anglofiele vereniging, die zich specialiseert in Engelse dansen. Die worden samen gedaan tijdens wekelijkse avonden, weekeinden en danskampen in voorjaar en zomer. Tijdens die kampen zijn er vaak kampvuren, en lange tijd, tot zijn dood, werden die gestookt door een van de oudste leden van de club, Bart, die een AJC (de vroegere Arbeiders Jeugd Centrale) of NJN (de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie) -achtergrond had. Hij nam dat werk heel serieus, bouwde prachtige, grote piramides van hout, met ruimte erin, constructies, die inderdaad maar één lucifer nodig hadden om hoog te gaan branden. De hele avond behoeftte hij dat vuur, vulde hout aan waar nodig, liet het uiteindelijk gecontroleerd uitgaan en zorgde dat er 's nachts niets met een restant mis kon gaan. De jongere kinderen mochten hem helpen en voorzichtig proberen wat er wel of niet brandde, wat rook gaf en wat het vuur verstikte. Geen vers hout of blad, geen armenvol afgefallen blad, niets zomaar erop gooien. De jongelui weerhield hij van spectaculairdere experimenten. Dat was ook een van de redenen, waarom er 's nachts geen resten achter mochten blijven, die daartoe konden uitlokken.

Als zijn vuren eenmaal brandden, gaf een regenbui niet zoveel, daar konden ze wel tegen. Een paraplu hielden we dan boven ons eigen hoofd. Kortom, een goed vuur vereist techniek en overleg en kennis van de brandstof. En een goede vuurwacht. Dat allemaal zou ik het vuur in en van de Quakers ook toewensen.

Misschien is de bekende haiku van Willem Hussem nog duidelijker, of dieper:

*Al dat hout
bij de haard
voor één vuur
Warmte vergt
jaren groei*

Wat ons menselijk maakt

Mariet van den Oever

Verslag van een gespreksavond in Deventer. Het onderwerp was: 'Wat ons menselijk maakt'. De aanleiding tot dit onderwerp was het volgende: Een aantal maanden geleden las ik in de Trouw van 9 juli 2017 een interview met Damiaan Denys.

Het sprak me aan. In ons 'oud zijn'-groepje, waarmee we maandelijks in Wijhe bij elkaar komen, waren we gestuit op het feit dat we in ons ouder worden, (sneller) de neiging hebben om te blijven steken in onze tekorten, wat tot mismoedigheid leiden kan.

Het stuk van Damiaan sprak mij persoonlijk aan en ik maakte er de volgende aantekeningen uit. Vervolgens vergat ik ze, totdat ik ze later bij 'toeval' weer tegenkwam. Ik werd er opnieuw door aangesproken en wil ze nu graag met jullie in deze Vriendenkring delen. In december deden we dat in de gespreksgroep-Deventer. Hiervan een kort verslag.

Damiaan Denys, Psychiater is gespecialiseerd in angsten. 'Angst is het deurtje dat ons de vrijheid toont.'

De aantekeningen uit het interview:

"Het is het tekort wat ons menselijk maakt. Het zou ons niet onzeker moeten maken, niet moeten knagen aan ons, maar ons 'begeesteren' als bron van ons Verlangen. Ons Verlangen dat ons voortstuwt om dingen te verwezenlijken.

Tekortkomen is niet negatief, het is juist positief, een zegen. Het is een 'onvolkomenheid' en daarin kan creativiteit tot leven komen.

Wij gaan gebukt onder een plicht tot succes. Succes wordt in deze maatschappij gekoppeld aan externe maatstaven. Vroeger gingen mensen op zoek naar het Ware, het Goede, het Schone."

We spraken erover met elkaar of er herkenning was in deze woorden en op welke manier we dit persoonlijk (hebben) ervaren in ons leven. Na het 'rondje' over wat ons bezighoudt en/of heeft beziggehouden gaan we zoals gewoonlijk over op het onderwerp.

Ik gaf in het kort aan waarom en wat mij in deze regels zo aanspreekt. Ze komen tegemoet aan een zoekende innerlijke beweging waardoor ik ze als steunend en troostrijk ervaar. Damiaan Denys schrijft over onze tekorten die ons juist menselijk maken, er opent zich als het ware een perspectief voor de nog komende tijden die ik nog mag beleven. Ze verlichten en verluchtigen die; onze/mijn tekorten maken mij tot de mens die ik mag zijn, ze zijn inherent aan mijn bestaan, het is niet nodig dat ze tot mismoe-digheid leiden! Daarna keerden we terug in de Stilte.

Vervolgens spraken we over onze zo heel verschillende, soms herkenbare ervaringen die deze tekstregels opriepen.

- Eén van ons bracht een ervaring naar voren uit het verleden met betrekking tot de keuze van een beroepsopleiding die niet werd gehonoreerd. Door druk van buitenaf ging ze met tegenzin een totaal andere richting op. Na jaren kwam ze terug bij haar eerste wens. In de loop van haar leven zag ze in, dat wat ze als eerste met tegenzin tot zich genomen had, bij haar echte keuze een heel ondersteunende rol gespeeld heeft. Wat een oneigenlijk begin leek te zijn, had zich omgezet tot een voordeel, een kans. Het werd het begin van de 'rode draad' in haar leven waarlangs haar loopbaan en leven zich verder ontwikkelde.
- Ouder wordend, valt er vaak nieuw licht op een verleden, waardoor moed en vertrouwen gevoed kan worden.
- Een andere ervaring die deze regels opriepen speelt zich in het 'nu' af. Het gaat om een conflict dat ervaren wordt bij een onrechtvaardige beoordeling van een zakelijke relatie. Dit leidt tot een bittere strijd om het gelijk en een wanhopig innerlijk zoeken en verlangen naar een geweldloze weg om tot een gelijkwaardige oplossing te komen. De situatie roept het besef op dat we als mens tekortschieten. Hoe vind je een weg om tot vrede te komen? Er is duisternis, een niet-weten, een uitdaging tot het zoeken naar de Bron, naar Licht, om het diepste Verlangen van ons te volgen.
- In dat zoeken kun je bij 'toeval' een Taizé-lied tegenkomen met o.m. deze tekst:
"'s Nachts, in het donker zoeken we de bron, alleen de dorst licht ons bij. Deze levende bron waarnaar ik verlang, zie ik in het Brood van het Leven, hoewel het nacht is".

- Bewust mens zijn, is de voortdurende spanning tussen het weten van de Bron, het Licht in ons, en ons tekortschieten in ons dagelijks leven. Dat schrijnt en doet pijn. Maar tegelijkertijd kun je zien en ervaren dat ondanks of juist door ons tekortschieten dingen zich kunnen oplossen en ten goede keren zonder eigen ingrijpen. Zó hadden we het zelf niet kunnen bedenken! Onze onvolkomenheid wordt een zegen. We kunnen dan gaan inzien, dat loslaten en vertrouwen een functie hebben om te komen tot creativiteit vanuit een onverwachte hoek, namelijk onszelf!
- Het vraagt wel dagelijkse oefening om in het tekortkomen van onszelf die creativiteit te herkennen vanuit de Bron en te geloven in de Schepper in ons, 'Iets van God'. Dan worden onze onvolkomenheden dat wat ons Mens maakt.

Meer lezen over wat Damiaan Denys zegt in het interview over tekort:

<https://www.trouw.nl/home/-af-en-toe-is-een-kerf-in-ons-bestaan-nodig-~a1f53843/>

Wie is Damiaan Denys?

Damiaan Denys (1965) is hoogleraar psychiatrie aan de Universiteit van Amsterdam en afdelingshoofd psychiatrie van het Academisch Medisch Centrum in Amsterdam.

Hij staat sinds 2013 ook in het theater, met als laatste voorstelling 'Van angst naar vrijheid'.

Damiaan Denys:

"Nu God er niet meer is om het tekort op te heffen, willen we dat zelf doen, het beheersen en oplossen, zoals we alles in onze maatschappij en in de hele wereld beheersen en oplossen. Maar dat raakt aan hoogmoed. We leven echt in een tijdperk van groot technologisch kunnen, maar tegelijkertijd van een fundamenteel onvermogen om met het gebrek om te gaan."

Mens en aarde

door Mieke van Opheusden

Bomen op het boerenland

Vorige maand had ik het over bomen en het belang van bomen voor de aarde. Vandaag meer over waarom er steeds minder bomen zijn en waarom dat niet per se logisch hoeft te zijn.

Heel grofweg kunnen we stellen dat op dit moment ongeveer één derde van het landoppervlak bebost is, één derde in gebruik voor landbouw, en de rest is woestijn, ijs, steden, etc. Wat het percentage bebossing was van vóór de komst van de mens heb ik niet kunnen vinden, maar het was beduidend meer, en veruit de belangrijkste reden van ontbossing was voor de landbouw. Bomen en landbouw gaan niet samen, lijkt het.

Toch is dat niet waar. Sinds een aantal jaar bestaat er de term 'agroforestry', oftewel land-bosbouw. Het verwijst naar iets dat het midden houdt tussen een wetenschappelijke discipline, een sociale beweging en een landbouwpraktijk. Vooral in Brazilië is het een bekend fenomeen geworden, in reactie op het kappen van het regenwoud voor onder anderen sojaplantages. Veel boeren hebben hun land verloren en zijn op zoek gegaan naar een alternatief.

Koffie in de schaduw van bomen

We zijn geneigd om te denken dat bomen en landbouw niet samengaan vanwege de schaduw van de boom. Daaronder kunnen de planten dan niet meer groeien. Maar plant je nu een boom die vruchten of noten produceert, dan heb je onder de boom misschien een lagere opbrengst, maar als je een goede combinatie kiest, dan heb je in totaal meer. Het eigenlijke probleem van die boom is het feit dat het veel lastiger wordt met de machines. Dus het doel is niet om de oppervlakte zo goed mogelijk te benutten, maar om er zo min mogelijk arbeid aan te hebben. En daar kun je andere afwegingen in maken. Of slimmere machines voor ontwerpen.

Hetzelfde geldt voor de veeteelt. Koeien liggen in de zomer graag in de schaduw van de boom. En het knabbelen aan de bladeren van heggen biedt ze extra diversiteit in hun dieet. Maar als je de koeien binnen wilt houden en het gras wilt maaien staat een boom juist in de weg.

Bomen bieden koeien extra diversiteit in hun dieet.

Het is altijd makkelijk om vanaf de schrijftafel iets over landbouw te beweren, maar wie een moestuin heeft weet dat dingen in de praktijk nog vaak veel ingewikkelder kunnen blijken dan je dacht. En dan hoef je er nog niet eens van te leven, er is immers nog altijd een supermarkt. Dus het is belangrijk om niet te snel te oordelen.

Maar voor koeien in een melkstal staan bomen juist in de weg bij het maaien van het gras.

Permacultuur in Europa

In Nederland zijn we meer bekend met de naam 'permacultuur'. Permacultuur heeft als uitgangspunt dat de hoogste opbrengst gehaald kan worden als je zo dicht mogelijk bij het natuurlijke ecosysteem blijft. Niet voor niets is de natuur daar in miljoenen jaren naar geëvolueerd. Door slim ontwerp kun je vervolgens een tuin maken die maximale diversiteit biedt, minimale schade aan de omgeving doet, en zo min mogelijk onderhoud kost. Het leuke van permacultuur -of van agroforestry- is, dat je er niet zo goed van kan zeggen hoe het er nu uitziet. Dat hangt helemaal af van de omstandigheden op de boerderij en van de smaak en voorkeur van de ontwerpers. Is het groot, klein, droog, nat, dichtbij de stad of juist veraf? Agroforestry is niet iets wat je dwingend aangeeft, maar wat je uitnodigt om kritisch na te denken bij wat je doet en hoe het nog slimmer zou kunnen.

Egyptische boerderij 'Sekem', midden in de woestijn

Voorlopig wordt dit de laatste 'Mens en aarde' van mijn hand. Ik vertrek volgende maand naar het buitenland en ik heb geen tijd meer om te blijven schrijven. Lijkt het je wat om het stokje over te nemen of wil je nog even met me kletsen? Ik ben er nog steeds op: mieke.vanopheusden@posteo.de

Handen en Voeten

door Wils 't Hart

Tasjes-voor-Syrië actie op herhaling!

Twee jaar geleden is er een actie geweest van het Doopsgezind Wereldwerk om tasjes te maken voor de vluchtelingen in Syrië. De tasjes werden gevuld met schoolspullen voor de kinderen of zgn. comforters, tasjes met een handdoek, tandenborstel en zeep voor de eerste opvang. Het werd een groot succes.

Het Doopsgezind Wereldwerk vraagt nu opnieuw om tasjes te maken,. LET OP ze hoeven nu niet gevuld te worden De tasjes gaan in mei naar Frankrijk waar een grote Europese Doperse bijeenkomst is. Daar worden ze gevuld voor ze naar Syrië gaan.

Wil je meedoen dan volgt hier hoe je ze maakt:

- Stevig katoen
- Maat 35cm bij 97cm (4 tasjes uit 1 meter stof van 140 breed)
- Stik een klein zoompje langs de lange zijden
- of gebruik een zgn. lockmachine (machinaal afwerken)
- vouw de lap in de lengte dubbel, verkeerde kant buiten
- stik de 2 lange zijden tot 7 cm van de open kant
- beide bovenzijden, 1 cm inslag dan nog eens 3 cm omvouwen en stikken.
- dat is het tunneltje voor het koord
- goede kant naar buiten vouwen
- 2 stukken katoenen koord van ieder 85cm tegen elkaar in door de beide tunnels halen zodat aan beide zijden een knoopje in de koorden kunnen, (knikkerzakken idee)
- Het is belangrijk om bij het kiezen van stof rekening te houden dat de meeste vluchtelingen moslim zijn. Daarom mogen er geen dieren op staan, in welke vorm ook, ook geen mensen of poppen. Verder ook geen symbolen, ook geen vredessymbool, verkeersbord enz enz. Bloemen, streepjes of ruitjes zijn prima,

Het is echt heel eenvoudig, maar vind je het toch lastig, dan kun je mij bellen of mailen.

In 2015 was de aktie heel geslaagd. In Wildervank hebben we met een stel buurvrouwen (mannen mogen natuurlijk ook!!) met veel plezier samen genaaid. Van alle verschillende kerken, heel mooi.

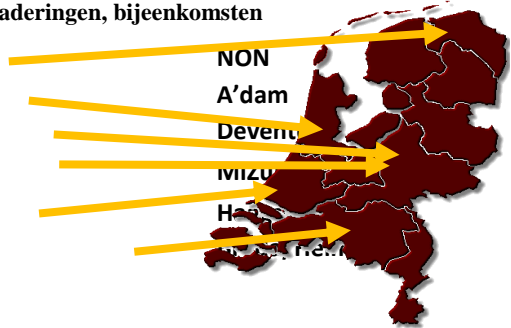
Inmiddels hebben we alweer proefgedraaid en liggen 36 tasjes klaar.

De tasjes kunnen naar iedere Doopsgezinde kerk worden gebracht. Of bv. via de LC naar de NON.

ECHT EEN THEELEPELTJESACTIE!

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen, bijeenkomsten

Quaker Secretariaat:

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

tel.: 06 13700682, e-mail: secretariaat@deQuakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering:

Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden - Quakers- te Amsterdam.

Quaker Bibliotheek:

Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, bibliothecaris - Marianne IJspeert.

Quaker Literatuur:

Willem Furnée ; Badhuisweg 149, 2597 JN 's-Gravenhage tel.: 070-3220544, e-mail:

literatuur@Quakers.nu. Bankrek.: NL70 INGB 0000 313040 t.n.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering:

Schrijver: Hans Weening, Lijnbaansgracht 208b, 1016 XA Amsterdam, 085-8780821, e-mail:

hweening@xs4all.nl

Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering:

Schrijver: Willem Furnée, e-mail: haagsevrienden@Quakers.nu.

Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. tel. 070-3600621,

Bankrek.: NL48 INGB 0001 8562 21 t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering:

Schrijver: Els Ramaker, tel. 0344 606818/0636361350. email: els@ramaker.me,

Bankrek.: NL67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. Rel. Gen. der Vrienden-Quakers- te Deventer.

Deventergroep:

Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@live.nl.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering:

Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl.

Bankrek.: NL12 INGB 0001 5908 95 t.n.v. N.O.N. MV Rel. Gen. der Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds:

Schrijver vacature. Penningm: Johannes Borger, e-mail: johannes.borger@hotmail.com.

Bankrek. is NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Vrienden voor Brussel (VVQREA):

Schrijver: Peter van Leeuwen, tel.: 0182-611786; e-mail: vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93

TRIO 0391 2219 65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad te Helmond.

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 085-8780821, e-mail: hwe@xs4all.nl
Antwerpen	Geen vaste tijdstippen	Info Jan Peeters tel.: 0032.15.24 75 10 e-mail : boekrijk@hotmail.com
Breda/ Helmond	3x per jaar steeds om 11.30 uur Op wisselende plaatsen;	Info.: Hennie Jansen tel.:0492-537991. e-mail: hpjansen@kpnplanet.nl
Brussel	iedere zondag 11.00	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Driebergen	Iedere 3 ^e zondag vd maand. 't Haagje 1, Driebergen.	Onze kinderen verheugen zich op gezelschap! Voor informatie: 0648255846 of quakers@marielke.nl
Bennekom	Iedere zondag: 10.30 in de Commandeij, Commandeursweg 44, 6721 ZM Bennekom	e-mail: els@ramaker.me Op de 2e zondag van de maand is er eerst een worship-sharing en daarna wijdingssamenkomst tot 12.00.
Deventer	Wijdingssamenkomst 3 ^e zondag 10.30 Gespreksavond: 1e do. vd maand: 18.30. (nov. 2e do).	Wijdingssamenkomst in het Meester Geertshuis, Assenstraat 20, 7411JT Deventer. Inlichtingen bij Frieda Oudakker tel. 0644794366, e-mail: friedaoudakker@live.nl
Groningen	2e en 4e zondag van de maand: 10.30	2 ^e en 4 ^e zondag: De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen, tel. 050-5712624 Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Kees Nieuwerth e-mail: knieuwerth@wxs.nl
Den Haag	Iedere zondag: 10.30	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma. Info: tel. 070-3600621
Wijhe, bij Zwolle	Eerste zondag van de maand 10.30	Wim en Deborah Balijon: tel.: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe. Graag aanmelden als je komt.

Wijdingssamenkomsten op Afstand

1. Meeting at a Distance. Inlichtingen: caroline.wilson@esade.edu
2. Online meeting for worship: op tijdstippen rekening houdend met verschillende tijdzones, bekendmaking op: Quakerworship.org
3. Quaker Faith and Fellowship: internetforum:

www.Quakerfaithandfellowship.org

Beelden van het Wairau incident

Enkele details van de beelden van Sally Burton gemaakt van aangespoeld hout, uit de expositie in Nelson van personen betrokken bij het Wairau incident tussen Maori's en Europese kolonisten in juni 1843. Zie verder het artikel in deze Vriendenkring hierover.

Te Rauparaha Chief van de Ngati Toa probeerde de jonge krijgers tegen te houden, bij het doden van de kolonisten die zich hadden overgegeven.

Cotterell, Quaker, vriend van de Maori's werd gedood bij het incident.

Te Rongo vrouw van Te Rangihaeata Chief van de Ngati Toa, werd als eerste gedood.

Henry Thompson Politie magistraat van Nelson, probeerde de chiefs te arresteren.